

ЩОДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ігор Андрійович ЄВАРНИЦЬКИЙ,

*асистент кафедри фізичного виховання, спорту та
здоров'я гуманітарно-правового факультету
Національного аерокосмічного університету ім. М.Є.
Жуковського «Харківський авіаційний інститут»*

Артур Олександрович ДАХНО,

*асистент кафедри фізичного виховання, спорту та
здоров'я гуманітарно-правового факультету
Національного аерокосмічного університету ім. М.Є.
Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
<https://orcid.org/0000-0002-7703-9021>*

Юлія Ігорівна СЛОБОДЗЯН,

*здобувачка вищої освіти, спеціальність 081 Право
гуманітарно-правового факультету Національного
аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
<https://orcid.org/0000-0002-3857-1461>*

У системі освіти культура посідає провідне місце, оскільки відіграє значну роль у процесі становлення і розвитку кожної особистості людини.

Поняття «культура» є фундаментальним. Йому приділяють увагу філософи, аксіологи, соціологи, історики, культурологи. Так, А. Кребер і К. Клакхон свідчать про величезний інтерес до поняття «культура»: з 1871 по 1919 роки було дано 7 визначень поняття «культура», з 1920 по 1950 року – вже 157, а на сьогодні – це чотиризначне число. Таке положення можна пояснити тим, що культура виражає глибину і незмірність людського буття. У тій мірі, у якій невичерпна і різнобічна людина, багатогранна і багатоаспектна культура. Кожен дослідник звертає увагу на одну зі сторін цього феномену, а тому існують і різні підходи до визначення її сутності. Зокрема, філософсько-антропологічний підхід розглядає культуру як вираження людської природи (А. Гелен, Е. Тайлор, Ж. Мариген). Представники філософсько-історичного підходу (Лейбніц, І. Гердер, І. Аделунге, І. Кант) вважають культуру синонімом інтелектуального, морального, естетичного, розумового вдосконалення людини в процесі її історичної еволюції. Культура тлумачиться як друге народження людини, що проходить крізь усе її життя, пов'язане з обробкою землі – «культура», або з образом світла – «освіта». Соціологічний підхід трактує культуру як чинник організації і утворення життя суспільства.

Отже, культура розглядається як специфічний спосіб організації й розвитку людської життєдіяльності, представлений у продуктах матеріальної і ду-

ховної праці, системі соціальних норм і установ, духовних цінностях, сукупності відношень людини до природи, інших людей і самої себе.

Крім того, термін «культура» можна розглядати в широкому і більш вузькому сенсі, при цьому в широкому сенсі культура визначає специфіку людського існування в світі й усе, що з цим пов'язане; у більш вузькому – як сферу духовного життя людей. Що ж стосується внутрішнього змісту, то культура є процесом розвитку самої людини як суспільної істоти, цілісної і гармонійної особистості, способом її існування, мірою її індивідуальної, моральної, естетичної та фізичної досконалості. Слід також зазначити, що в широкому сенсі культура є специфічною, генетично неспадковою сукупністю засобів, способів, форм, зразків і орієнтирів взаємодії людей із середовищем їхнього існування, що вони створюють у процесі спільного життя для підтримки певних структур діяльності і спілкування.

Культура виступає як основа розвитку людської індивідуальності, особистості, що втілює загальнолюдські цілі й устремління, тобто вселюдський сенс. Незалежно від підходу до проблеми культури, практично всі дослідники зазначають, що культура характеризує життєдіяльність особистості, групи, суспільства в цілому; вона є специфічним способом буття людини, має свої просторово-тимчасові межі; розкривається через особливості поведінки, свідомості і діяльності людини так само, як і через речі, предмети, твори мистецтва, знаряддя праці, через мовні форми, символи і знаки.

У межах загальної культури особи як носія різноманітних соціальних цінностей та учасника широкого кола суспільних відносин виділяють такі структурні компоненти, як етична, психологічна, фізична тощо, які є певними спектрами розуміння загальної культури. Виходячи з, найбільшу актуальність становить сформованість фізичної культури у здобувачів вищої освіти у закладах вищої освіти незалежно від спеціальностей за якими вони отримують освітні послуги. Важливим елементом розвитку особистісних якостей у процесі занять фізичною культурою є засвоєння знань у даній області, а також формування відповідних переконань, поведінки, розвиток фізичних і психічних якостей протягом усього періоду навчання у закладах вищої освіти.

Фізична культура як частина загальної культури здійснює суттєвий вплив на формування особистості. Фізична культура має відношення до духовної і матеріальної сторін. Достатньо виражені показники розвитку сили, спритності, витривалості та кмітливості мають високий взаємозв'язок з проявом таких особистісних якостей, як почуття гідності, сміливість, благородність або, навпаки, хитрість та ін. Фізична культура як соціальне явище відображає певний рівень свідомості (чіткість мислення, пам'яті, переконань, почуттів). У зміст фізичної культури входять різні види людської діяльності (рух, ігрова, соціально-політична, трудова, наукова діяльність) і всі вони певною мірою здійснюють свій вплив на розвиток особистісних якостей людини. Фізична культура особистості – це втілення у самій людині результатів використання матеріальних і духовних цінностей, які належать до фізичної культури в її широкому сенсі, тобто засвоєння людиною необхідних знань, навичок, умінь і відповідних психічних властивостей, досягнутих на основі використання засобів фізичного виховання, спортивного тренування, фізичної рекреації.

Таким чином, постійне фізичне виховання у закладі вищої освіти є невід'ємною частиною формування загальної і професійної культури кожної особистості сучасного конкурентоспроможного фахівця своєї справи.

Отже, сформована фізична культура, а отже й фізична активність здобувача вищої освіти в сучасних умовах є основним чинником збереження й зміцнення здоров'я, це універсальний засіб профілактики захворювань, особливо в умовах пандемії COVID-19, що істотно вплинуло на стан здоров'я населення в усіх країнах світу, не виключенням є й Україна. Вважаємо, що рухова активність позитивно впливає на становлення і розвиток всіх функцій центральної нервової системи, сили, рухливості й врівноваженості нервових процесів.